

**СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
БЕЗПЕКА І ОХОРОНА ПРАЦІ ГАЛУЗІ**

(назва освітнього компонента)

Спеціальність: **І6 «Технології медичної діагностики та лікування»»**

Спеціалізація: **І6.02 «Протезування-ортезування»**

Освітньо-професійна програма: **Протезування-ортезування**

Код компонента в освітній програмі: **ОК10**

Рівень вищої освіти: **другий (магістерський)**

(перший (бакалаврський) або другий (магістерський))

Форма здобуття освіти: **очна (денна)**

(очна (денна) або заочна)

Рік навчання: **1**

Семестр(и): **І (осінній)**

Тип освітнього компонента: **обов'язковий**

Обсяг: **3 кредити ECTS (90 год.)**

Навчальні заняття: лекції, практичні заняття, самостійна робота

Підсумковий контроль: **диф.залик**

Пререквізити: Анатомія та фізіологія людини, Основи патології, Біомеханіка руху, адаптивні технології руху, Матеріалознавство.

Навчальний рік: 2025-2026

Кафедра/підрозділ: **кафедра гігієни та екології, пр. Науки, 4, корпус А, 5 поверх**

Керівник освітнього компонента: **доц. Литвиненко Микола Ігорович,**

email: **mi.lytvynenko@knmu.edu.ua**

Сторінка освітнього компонента в Системі дистанційного навчання ХНМУ (Moodle):

<https://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=6708>

ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Професія протезиста-ортезиста є спеціалізованою ланкою у сфері охорони здоров'я, яка поєднує в собі унікальну комбінацію клінічних і технічних навичок з метою реабілітації пацієнтів з нервово-м'язовими та опорно-руховими захворюваннями або пацієнтів з частковою або повною відсутністю кінцівок. Дані спеціалісти у своїй повсякденній діяльності мають свої специфічні умови праці, які можуть стати причиною травматизації, захворюваності, у тому числі й професійної, сприятимуть виникненню втоми та перевтоми, втрати або зниженню працездатності. Знання з «Безпеки і охорони праці в галузі» забезпечують створення безпечних умов праці для самих фахівців, які працюють з небезпечними матеріалами та обладнанням, мінімізуючи ризики травм та професійних захворювань, та гарантують безпеку пацієнтів.

МЕТА КУРСУ: формування у здобувачів вищої освіти знань, умінь та навичок, необхідних для забезпечення безпечних і здорових умов праці в їхній професійній діяльності.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

- знати вимоги законодавчих і нормативних актів про охорону праці медичних працівників;
- встановлювати зв'язок між станом здоров'я працюючих та впливом шкідливих і небезпечних виробничих факторів;

- аналізувати й оцінювати небезпечні для життя, здоров'я і професійної діяльності ситуації в галузі протезування – ортезування та самостійно приймати рішення про вжиття термінових заходів
- володіти основними принципами стратегії до забезпечення безпеки в закладах охорони здоров'я та на виробництві протезів та ортезів;
- обґрунтовувати проведення профілактичних заходів на робочих місцях протезистів та ортезувальників у відповідності до основ чинного законодавства України;

ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Перелік тем лекцій (10 год.):

1. Законодавство України з питань охорони праці. Основні правові, директивні, нормативно-технічні документи, що регулюють умови праці у протезуванні – ортезуванні. Міжнародне співробітництво в галузі охорони праці
2. Гігієна та фізіологія праці, значення для створення безпечних умов праці у протезуванні – ортезуванні
3. Шкідливі і небезпечні чинники, які впливають на працездатність і здоров'я у протезистів та ортезувальників
4. Безпека виробничого середовища. Нещасні випадки, виробничі травми і професійні захворювання медичних працівників у протезуванні – ортезуванні
5. Виробнича та пожежна безпека. Загальні вимоги до виробничого обладнання та технологічних процесів

Перелік тем практичних занять (30 год.):

1. Правові та організаційні основи охорони праці
2. Управління охороною праці в медичних установах
3. Зміни функціонального стану організму людини під впливом трудової діяльності. Гігієна праці.
4. Чинники та фактори трудового процесу, які впливають на працездатність і здоров'я працівників протезистів та ортезувальників
5. Основи промислової токсикології. Професійні отруєння деякими отрутами та їх профілактика на виробництві протезів та ортезів
6. Фізичні шкідливі та небезпечні чинники виробничого середовища, їх вплив на стан здоров'я працівників
7. Психофізіологічні небезпечні та шкідливі виробничі чинники, їх вплив на стан здоров'я працівників протезно-ортезного сектору
8. Психологія та безпека
9. Загальні вимоги безпеки до виробничого обладнання та технологічних процесів у сфері протезування-ортезування
10. Пожежна безпека в медичних закладах, загальні вимоги
11. Основи виробничої безпеки працівників: електробезпека
12. Нещасні випадки, виробничі травми і професійні захворювання. Порядок їх розслідування та обліку
13. Невідкладна медична допомога при нещасних випадках та травматизмі на робочому місці

14. Оцінка умов праці за показниками шкідливості і небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу

15. Гігієнічна характеристика умов праці ортезистів -протезистів

Перелік тем самостійної роботи здобувача вищої освіти (50 год.)

1.Охорона праці як безпека і гігієна праці: мета, об'єкт, предмет, завдання, методологія, зв'язок з іншими дисциплінами, історія розвитку

2. Основні правові, директивні, нормативно-технічні документи, що регулюють умови праці у протезуванні – ортезуванні

3. Менеджмент охорони праці в медичних установах

4.Небезпеки зовнішнього та внутрішнього середовища організації (підприємства, установи ортезування-протезування)

5.Гігієна та фізіологія праці, значення для створення безпечних умов праці у протезуванні – ортезуванні

6.Ергономіка праці

7. Умови праці протезистів – ортезувальників. Шкідливі і небезпечні чинники, які впливають на працездатність і здоров'я працівників

8.Підвищення безпеки праці з урахуванням «людського фактора»

9. Професійні отруєння деякими отрутами та їх профілактика на виробництві протезів та ортезів

10.Фізичні шкідливі та небезпечні чинники виробничого середовища, їх вплив на стан здоров'я працівників протезистів– ортезувальників

11.Фактори трудового процесу, їх вплив на стан здоров'я працівників протезистів– ортезувальників

12.Безпека та психологія

13.Вимоги безпеки до виробничого обладнання та технологічних процесів у протезуванні

14. Причини виникнення пожеж, заходи безпеки та загальні вимоги пожежної безпеки

15.Електрична безпека, технічні засоби електробезпечності. Дія електричного струму на організм людини

16.Нещасні випадки, виробничі травми і професійні захворювання. Порядок їх розслідування та обліку

17. Невідкладна медична допомога при нещасних випадках

18. Гігієнічна класифікація праці за показниками шкідливості і небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу

19. Оцінка умов праці ортезиста-протезиста згідно з Державними санітарними нормами та правилами

20.Безпека праці під час надзвичайних ситуацій та воєнного часу

СРС спрямована на поглиблення та закріплення теоретичних знань, отриманих під час аудиторного навчання та сприяють формуванню професійних компетентностей. Результати СРС підлягають контролю та включені до підсумкового контролю знань.

Консультації: онлайн, розклад та місце проведення за попередньою домовленістю з викладачем.

Методи навчання: розповідь-пояснення, дискусія, презентація, виконання практичних робіт, моделювання процесів і ситуацій, розв'язання ситуаційних завдань та кейсів, вивчення нормативно- правових актів чинного законодавства, пошукова та аналітична робота з літературою.

ОЦІНЮВАННЯ

Поточна навчальна діяльність (ПНД). Оцінювання успішності здобувачів освіти здійснюється відповідно до Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в ХНМУ (https://knmu.edu.ua/doc_block_type/instrukczyi-Navchalnogo-proczesu/).

Поточна навчальна діяльність (ПНД) контролюється викладачем академічної групи, після засвоєння здобувачами вищої освіти кожної теми дисципліни виставляються оцінки з використанням 4-бальної (національної) системи. За підсумками семестру середню оцінку (з точністю до сотих) за ПНД викладач автоматично одержує за допомогою електронного журналу системи АСУ.

Незадовільні оцінки відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання студентами ХНМУ навчальних занять (chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/pol_por-vidprac-zaniat.pdf).

В кінці семестру середня оцінка за семестр конвертується у багатобальну оцінку (70 – 120 балів) відповідно до таблиці 1 Інструкції з оцінювання (див. вище).

Формою підсумкового контролю успішності навчання є диференційований залік (ДЗ). Допуск до ДЗ розраховується у балах ПНД від 70 до 120 балів. Безпосередньо ДЗ оцінюється від 50 до 80 балів відповідно до таблиці 5 Інструкції з оцінювання (див. вище).

Індивідуальні завдання (ІЗ) програмою не передбачені.

Оцінка з дисципліни (ОД) = ПНД + ДЗ визначається у балах від 120 до 200 та відміткою “зараховано”, “не зараховано”.

Оскарження результатів підсумкового контролю проводиться у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_apel_kontrol.pdf).

ПОЛІТИКИ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Рекомендації щодо роботи на курсі: брати активну участь у всіх формах роботи на заняттях, присвячувати щодня час виконанню самостійної роботи та підготовці до занять, ставити запитання під час занять, відвідувати консультації, вчасно здавати завдання та виконувати усі форми контролю.

Відвідування занять. Відвідування лекцій та практичних занять є обов'язковим. Формою одягу під час офлайн-занять є білий медичний халат. При запізнення більше ніж на 5 хвилин ви можете бути не допущені до заняття. Пропущені заняття відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання студентами ХНМУ навчальних занять (chrome-extension://efaidnbnmnibpcjpcglclefindmkaj/https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/pol_por-vidprac-zaniat.pdf).

Академічна доброчесність. ХНМУ стоїть на позиціях нульової толерантності до проявів академічної недоброчесності. Будь-які порушення принципів академічної доброчесності тягнуть за собою відповідальність у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_ad-1.pdf).

Використання електронних гаджетів та інструментів штучного інтелекту допускається лише з дозволу викладача.

Політика щодо осіб з особливими освітніми потребами. Здобувачі з особливими освітніми потребами мають зв'язатися з викладачем задля розробки індивідуальної освітньої траєкторії.

Час відповіді викладача: 24 години.

Технічні вимоги до роботи на курсі:

- доступ до комп'ютера, ноутбука, планшета чи смартфона
- корпоративний обліковий запис Google з власним фото
- навички роботи з Google Workspace (Google Meet, Docs, Sheets, Slides, Forms) та Moodle

Технічна підтримка: АСУ (ev.shevtsov@knmu.edu.ua), Google (tehotdelknmu@gmail.com), Moodle (al.korol@knmu.edu.ua)

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Охорона праці в медичній галузі: підручник за заг. ред. акад. НАМНУ О.П.Яворовського. – К.: ВСВ «Медицина», 2021. – 488 с.
2. Практична охорона праці в медичній галузі: навч посіб. / О.П. Яворовський, Ю.О.Паустовський, В.І.Зенкіна, І.В.Сергета та ін. За загальною редакцією академіка НАМН України О.П.Яворовського. - К. : ВСВ Медицина, 2023. – 391с.
3. The Basics of Occupational Safety. Pearson, 2018. 576 p.
4. Schneid T. D. Safety and Human Resource Law for the Safety Professional. Taylor & Francis Group, 2019.
5. Салєєва А.Д., Солнцева І.Л., Белєвцова Л.О., Носова Т.В., Семенець В.В. Виробничі технології та матеріали: Навч. посібник / А.Д. Салєєва, І.Л. Солнцева Л.О. Белєвцова, Т.В. Носова, В.В. Семенець. – Харків: ХНУРЕ, 2022. – 92 с.

Допоміжна:

1. Постанова Кабінету Міністрів України № 337 від 17.04.2019 р. «Про затвердження Порядку розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві».
2. ДСН 3.3.6.039-99 «Державні санітарні норми виробничої загальної та локальної вібрації».
3. ДСН 3.3.6.037-99 «Державні санітарні норми виробничого шуму, ультразвуку та інфразвуку».
4. ДСН 3.3.6.042-99 «Санітарні норми мікроклімату виробничих приміщень».

5. ДБН В.2.5-28-2006 «Природне та штучне освітлення».
6. ДСанПіН 3.3.6.096-2002 «Державні санітарні норми і правила при роботі з джерелами електромагнітних полів».
7. ДСТУ 2293-99 «Охорона праці. Терміни та визначення основних понять».
8. ДБН В.2.2-9:2009 «Громадські будинки та споруди».
9. ДБН В 2.2-10-01 «Проектування закладів охорони здоров'я».
10. Закон України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану» № 2136-IX від 15.03.2022 р.

7. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Офіційне Інтернет – представництво Президента України <http://www.president.gov.ua/>.
2. Верховна Рада України <http://www.rada.gov.ua/>.
3. Кабінет Міністрів України <http://www.kmu.gov.ua/>.
4. Міністерство охорони здоров'я України <http://moz.gov.ua/ua/portal/>.
5. Міністерство освіти і науки України <http://www.mon.gov.ua/>.
6. Міністерство екології та природних ресурсів України <http://www.menr.gov.ua/>.
7. Державна служба України з надзвичайних ситуацій <http://www.dsns.gov.ua/>.
8. Державна служба України з питань праці <http://dsp.gov.ua/>.
9. Всесвітня організація охорони здоров'я <http://www.who.int/en/>.
10. Міжнародна організація праці <http://www.ilo.org/global/lang--en/index.htm>.
11. Рада національної безпеки і оборони України <http://www.rnbo.gov.ua/>.
12. Постійне представництво України при ООН <http://ukraineun.org/>.
13. Північноатлантичний альянс (НАТО) <http://www.nato.int/>.

В.о. зав.кафедри гігієни та екології

О.Л. Літовченко

